

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0268/2010

6.10.2010

SPRÁVA

o demografických výzvach a solidarite medzi generáciami
(2010/2027(INI))

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

Spravodajca: Thomas Mann

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko (*):
Ashley Fox, Výbor pre hospodárske a menové veci

(*) Postup pridružených výborov – článok 50 rokovacieho poriadku

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	23
STANOVISKO VÝBORU PRE HOSPODÁRSKE A MENOVÉ VECI (*).....	28
STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ	31
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	35

(*) Postup pridružených výborov – článok 50 rokovacieho poriadku

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o demografických výzvach a solidarite medzi generáciami (2010/2027(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. marca 1997 o správe Komisie Rade a Európskemu parlamentu o demografickej situácii v Európskej únii (1995)¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 12. marca 1998 o demografickej správe Komisie za rok 1997²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2000 o oznámení Komisie s názvom Na ceste k Európe pre každý vek – podpora prosperity a solidarity medzi generáciami³,
- so zreteľom na zelenú knihu Komisie s názvom Ako čeliť demografickým zmenám, nová solidarita medzi generáciami [KOM(2005)0094],
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. marca 2006 o demokratických výzvach a solidarite medzi generáciami⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. septembra 2006 o európskom sociálnom modeli budúcnosti⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie⁶ o dosiahnutom pokroku v oblasti rovnakých príležitostí a nediskriminácie v Európskej únii (transpozícia smerníc 2000/43/ES a 2000/78/ES) [2007/2202(INI)],
- so zreteľom na svoje uznesenie z 21. februára 2008 o demografickej budúcnosti Európy⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. októbra 2008⁸ o podpore sociálneho začlenenia a boji proti chudobe, najmä chudobe detí, v Európskej únii,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 2. apríla 2009⁹ o návrhu smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu,
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Demografická budúcnosť Európy –

¹ Ú. v. ES C 115, 14.4.1997, s. 238.

² Ú. v. ES C 104, 6.4.1998, s. 222.

³ Ú. v. ES C 232, 17.8.2001, s. 381.

⁴ Ú. v. EÚ C 292 E, 1.12.2006, s. 131.

⁵ Ú. v. EÚ C 305 E, 14.12.2006, s. 141.

⁶ Prijaté texty, P6_TA(2008)0212.

⁷ Prijaté texty, P6_TA(2008)0066.

⁸ Prijaté texty, P6_TA(2008)0467.

⁹ Prijaté texty, P6_TA(2009)0211.

pretvorme výzvu na príležitosť [KOM(2006)0571],

- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Podporovať solidaritu medzi generáciami [KOM(2007)0244],
- so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru s názvom Rodina a demografické zmeny¹ zo 14. marca 2007 a na jeho ústredný návrh na podpísanie Európskeho rodinného paktu členskými štátmi,
- so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Demografická budúcnosť Európy: fakty a čísla (SEK(2007)0638),
- so zreteľom na publikácie Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) s názvom Inovačné opatrenia pre starších pracovníkov² v oblasti vzdelávania (*Innovative learning measures for older workers*), Práca a starnutie. Vznikajúce teórie a empirické perspektívy³ (*Emerging theories and empirical perspectives*), Modernizovanie odborného vzdelávania a prípravy. Štvrtá správa o výskume v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Európe: súhrnná správa (*Modernising vocational education and training. Fourth report on vocational education and training research in Europe: Synthesis report*)⁴ a Ponuka a dopyt po zručnostiach v Európe. Strednodobá predpoveď do roku 2020 (*Skills supply and demand in Europe. Medium-term forecast up to 2020*)⁵,
- so zreteľom na demografickú správu Komisie za rok 2008: uspokojovanie sociálnych potrieb v starnúcej spoločnosti [SEK(2008)2911],
- so zreteľom na spoločnú správu, ktorú pripravila Komisia a pracovná skupina pre starnutie obyvateľstva Výboru pre hospodársku politiku, k správe o starnutí obyvateľstva za rok 2009: hospodárske a rozpočtové prognózy za členské štáty EÚ-27 (2008 – 2060),
- so zreteľom na články 25 a 34 Charty základných práv Európskej únie, v ktorých sa výslovne vymedzuje právo starších osôb na dôstojný a nezávislý život a na účasť na spoločenskom a kultúrnom živote, a právo na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne služby, ktorými sa zabezpečuje ochrana v prípade vysokého veku⁶,
- so zreteľom na článok 21 Charty základných práv Európskej únie, ktorým sa výslovne zakazuje akákoľvek diskrimináciu z dôvodu veku⁷,
- so zreteľom na Komisiou predložený návrh smernice Rady 2000/43/ES o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu [COM(2008)0426]

¹ Ú. v. EÚ C 161, 13.7.2007, s. 66.

² Cedefop Panorama Series, 159. Luxemburg, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2008.

³ Luxemburg, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2010.

⁴ Cedefop Reference Series. Luxemburg, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2009.

⁵ Luxemburg, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2010.

⁶ Ú. v. EÚ C 303, 14.12.2007, s. 1.

⁷ Ú. v. EÚ C 303, 14.12.2007, s. 1.

- a na pozíciu Parlamentu k nemu¹,
- so zreteľom na článok 2 a článok 3 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na smernicu Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani²,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a stanoviská Výboru pre hospodárske a menové veci a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A7-0268/2010),
- A. v presvedčení, že dôstojná spoločnosť sa zakladá na zásade rovnosti medzi generáciami,
 - B. keďže treba zohľadniť osobitný rodový rozmer vzťahov medzi generáciami,
 - C. keďže na ukončenie všeobecne rozšírenej a nespravodlivej diskriminácie, ktorej sú starší ľudia často vystavení len na základe svojho veku, a to v zamestnaní i v prístupe k tovaru, zariadeniam a službám, je nutné vykonať omnoho viac,
 - D. keďže existuje výrazné prepojenie medzi diskrimináciou starších ľudí na základe veku, sociálnym vylúčením a chudobou starších ľudí,
 - E. keďže mnohí starší ľudia majú často aj nejaké postihnutie, a tak môžu byť vystavení viacnásobnej diskriminácii,
 - F. keďže demografická zmena má silný dosah na osobný a pracovný život, predovšetkým v prípade žien, pričom nedostatočné služby, neprimerané sociálne dávky, pomalá a náročná integrácia do samotného trhu práce, dlhé obdobia strávené v neistom alebo dočasnom zamestnaní a nedostatočná podpora pre mladé páry patria medzi dôvody, pre ktoré si mladí ľudia čoraz neskôr zakladajú rodiny a majú deti,
 - G. keďže hospodárstvo a spoločnosť potrebujú na dosiahnutie svojich cieľov životné skúsenosti, nasadenie a myšlienkové bohatstvo všetkých generácií,
 - H. keďže demografické zmeny by podľa odhadov Komisie mohli od základov zmeniť štruktúru populácie a vekovú pyramídu; keďže počet mladých ľudí vo veku 0 až 14 rokov by sa tak do roku 2050 znížil zo 100 miliónov (údaj z roka 1975) na 66 miliónov, okolo roku 2010 by počet obyvateľov v produktívnom veku kulminoval na úrovni 331 miliónov a potom by sa rovnomerne znižoval (okolo 268 miliónov v roku 2050), zatiaľ čo očakávaná dĺžka života by sa v rokoch 2004 až 2050 zvýšila o 6 rokov u mužov a o 5 rokov u žien, takže počet osôb vo veku nad 80 rokov by stúpol zo 4,1 % v roku 2005 na 11,4 % v roku 2050,
 - I. keďže sa v rámci ambiciózných cieľov týkajúcich sa miery zamestnanosti v rámci stratégie EÚ 2020 má miera zamestnanosti žien a mužov vo veku od 20 do 64 rokov

¹ Ú. v. EÚ C 137 E, 27.5.2010, s. 68.

² Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16.

do roku 2020 zvýšiť na 75 % , pričom je zároveň nutné riešiť demografický problém,

- J. keďže demografická zmena je zvládnuteľná a udržateľná, ak na ňu budeme dostatočne pripravení a budeme ju brať vážne; keďže demografické otázky by sa mali riešiť so zmyslom pre dlhodobý strategický zámer a mali by sa prijať opatrenia na boj proti nespravodlivej diskriminácii na základe veku,
- K. keďže v čase demografickej zmeny je úloha rodičov obzvlášť významná, pretože sú potrební ako zamestnanci i ako matky a otcovia; keďže treba predísť riziku toho, aby táto dvojitá záťaž spočívala výlučne na pleciah žien,
- L. keďže dnes čelíme dvojnásobnej kríze, ktorá zahŕňa vysokú mieru nezamestnanosti mládeže a spochybnenie dôchodkových systémov, a keďže tieto dva javy je nutné posudzovať spoločne, a to tak, aby sme sa snažili o posilnenie sociálnych práv a o lepšie zapojenie mladých ľudí do vytvárania bohatstva a oživenia hospodárstva; keďže, ako pripomenul Výbor regiónov (CdR 97/2009), v našej starnúcej spoločnosti treba považovať mladých ľudí za vzácny a zásadný zdroj pre spoločnosť, ktorý je možné a nutné využívať na dosiahnutie sociálnych a hospodárskych cieľov,
- M. keďže hlavné nástroje na presadzovanie rovnosti medzi generáciami (ako systémy dôchodkového zabezpečenia, rozpočet, zadlžovanie, poskytovanie zdravotnej starostlivosti a komplexná rehabilitácia) a nástroje na ukončenie nespravodlivej diskriminácie sú v právomoci členských štátov, ale EÚ môže vyvinúť dôležité iniciatívy na základe sledovania, výmeny najlepších postupov a akčných programov a monitorovaním vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti boja proti diskriminácii na základe veku a dohodou o dôležitých nových návrhoch antidiskriminačných právnych predpisov, ktoré postavia mimo zákon vekovú diskrimináciu, pokiaľ ide o prístup k tovaru, zariadeniam a službám,
- N. keďže podiel osôb vo veku nad 60 rokov bude v EÚ narastať rýchlejšie než kedykoľvek predtým, pričom k najvyššiemu nárastu by malo dôjsť v období rokov 2015 – 2035, ak každý rok sa táto skupina obyvateľstva rozšíri o 2 milióny ľudí,
- O. keďže veková diskriminácia narúša medzigeneračnú solidaritu, podľa zmluvy je zakázaná, ale zostáva veľmi rozšírená a výrazne obmedzuje prístup starších a mladších pracovníkov na trh práce, k sociálnemu zabezpečeniu a niektorým službám,

Východiská a ciele

1. považuje rovnosť a solidaritu medzi generáciami za synonymá, vymedzuje rovnosť medzi generáciami ako rovnomerné, racionálne a vedomé rozdelenie úžitku a záťaže medzi generáciami a pokladá solidaritu vo všeobecnosti za jednu zo základných hodnôt európskej spolupráce;
2. zastáva názor, že fungujúce spolunažívanie generácií sa zakladá na základných hodnotách slobody, práv a solidarity, spravodlivosti a nezištnej podpory budúcich generácií a že sa musí vyznačovať vzájomným rešpektom, spoločnou zodpovednosťou a ochotou prijať základné práva, ktoré si ľudia zasluhujú ako ľudské bytosti a občania EÚ, a poskytovať vzájomnú podporu, ako aj individuálnym plánovaním do budúcnosti,

a to vrátane výraznejšej angažovanosti smerujúcej k správaniu s dosahom na zdravotnú prevenciu;

3. domnieva sa, že perspektíva zníženia počtu obyvateľov do roku 2050 môže prispieť k zníženiu tlaku na životné prostredie a môže byť príležitosťou pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorý zase potrebuje proaktívne politiky, aby primerane prispôsobil územné plánovanie, bývanie, dopravu a všetky ostatné druhy infraštruktúry;
4. konštatuje, že ľudia sa našťastie dožívajú stále dlhšieho veku, sú dlhšie aktívni a zúčastňujú sa na spoločenskom živote samostatným a angažovaným spôsobom; domnieva sa, že zvýšenie očakávanej dĺžky života je pozitívny pokrok, ktorý sa nesmie prejavovať zhoršením práv pracujúcich; uznáva tiež, že miera pôrodnosti v členských štátoch zostáva už desaťročia na nízkej úrovni, čo je situácia, ktorá, ak nebude včas riešená, veľmi pravdepodobne povedie k vysokému zaťaženiu budúcich generácií a ku konfliktom týkajúcim sa prerozdelenia; poukazuje na to, že tieto úlohy môžu byť kľúčovým impulzom k spravodlivejšiemu rozdeľovaniu záťaže a k vytvoreniu systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré budú viac začleňujúce a kvalitnejšie;
5. zastáva názor, že cieľom politiky rovnosti medzi generáciami musí byť vytvorenie základov, práv a nástrojov potrebných na otvorený a čestný dialóg medzi generáciami, ktorým sa dosiahne situácia výhodná pre všetky strany a teda aj opatrenia vedúce k spravodlivej medzigeneračnej spolupráci;
6. považuje za dôležité jasne stanoviť, že starší ľudia s postihnutím alebo bez neho a pracujúci približujúci sa dôchodkovému veku nie sú príťažou pre hospodárstvo a spoločnosť ani nepredstavujú prekážku modernizácie pracovného procesu, ale že vďaka svojim skúsenostiam, celoživotnej práci, vedomostiam a väčšej lojalite skôr faktor stability a významnú pridanú hodnotu; domnieva sa, že je dôležité bojovať proti predsudkom a diskriminácii vo všetkých jej formách, ktoré sú namierené proti akejkoľvek spoločenskej vrstve, a vytvárať spoločnosť, v ktorej sa so staršími ľuďmi zaobchádza rovnocenne ako s ľudskými bytosťami požívajúcimi základné práva; poznamenáva, že politika EÚ voči starším osobám sa zakladá na zásade „jedna spoločnosť pre všetkých“ a že všetky naplánované politické opatrenia musia všemožným spôsobom podporovať túto koncepciu; je presvedčený, že všetky členské štáty by mali rozličným skupinám starších osôb zaručiť plnohodnotnú možnosť aktívne sa zapájať do života spoločnosti, a to bez ohľadu na ich vek; upozorňuje, že budúcnosť záleží na mladých ľuďoch, to znamená, že zodpovední politici musia zohľadniť modernizáciu spoločnosti a angažovanosť všetkých;
7. žiada, aby sa pri posudzovaní demografického problému a solidarity venovala osobitná pozornosť rodovému hľadisku, pretože vzťahy medzi mužmi a ženami sú súčasťou celého životného cyklu od narodenia po starobu, ovplyvňujú prístup k zdrojom a príležitostiam a formujú životné stratégie každej životnej etapy;
8. zdôrazňuje, že európske hospodárstva čeliace demografickým výzvam potrebujú konkurencieschopné podniky, ktoré sú výsledkom nízkej daňovej a byrokratickej záťaže a reformovaného štátneho sektora; domnieva sa, že konkurencieschopný a inovatívny súkromný sektor je kľúčovým prvkom vytvárania nových pracovných príležitostí pre všetky generácie;

9. so zreteľom na skutočnosť, že občianska spoločnosť, cirkvi a neziskové organizácie sa doteraz vždy zasadzovali o to, aby podporné opatrenia a opatrenia sociálneho rozvoja boli zaručené tak rodinám, ako aj všetkým kategóriám ľudí v núdzi, sa domnieva, že ich účasť na plánovaní a realizácii takýchto podporných opatrení prispeje k posilneniu politík v oblasti sociálnej a medzigeneračnej solidarity, a to v súlade so zásadou subsidiarity;
10. berie na vedomie, že z dôvodu demografickej zmeny existuje mnoho starších potenciálnych dobrovoľníkov, čo je obrovský nedotknutý zdroj v našich komunitách; vyzýva Komisiu, aby podporovala príležitosti pre starších dobrovoľníkov a pre rastúci počet mimoriadne skúsených starších občanov ochotných venovať sa dobrovoľníckej činnosti pripravila program Seniori v akcii, ktorý by bol súbežným a doplnkovým programom k programu Mládež v akcii, a tiež aby podporovala konkrétne programy v oblasti medzigeneračnej dobrovoľníckej činnosti a mentorstva;

Iniciatíva transparentnosť

11. vyzýva Komisiu a Radu, aby vo všetkých členských štátoch a na úrovni EÚ zaviedli medzigeneračné bilancie ako informačné nástroje a ďalší vývoj ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja Eurostatu s cieľom spoľahlivo znázorňovať a predpovedať platobné toky, dávky a zaťaženie jednotlivých generácií;
12. zasadzuje sa o hodnotenie vplyvu (previerka generácií), ktoré by na európskej a vnútroštátnej úrovni záväzne znázornilo dôsledky zákonov na rovnosť medzi generáciami a umožnilo dlhodobé hodnotenie nákladov a prínosov;
13. vyzýva Komisiu, aby kvôli možnosti naplánovania životných stratégií súčasných generácií oddelene prezentovala v súčasnosti pozorované tendencie v oblasti miery závislosti, dramatického znižovania plodnosti občanov členských štátov, ktorí majú ťažký prístup k oplodneniu in vitro z dôvodu jeho vysokej ceny (ako aj pre súvisiace pracovnoprávne predpisy), a finančné dôsledky všetkých týchto procesov;
14. žiada Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, aby na základe ukazovateľov príslušnosti k pohlaviu a vekovej skupine sledoval a analyzoval vzťahy medzi generáciami;

Politická oblasť vzdelávanie a práca

15. je presvedčený, že otvorený a spravodlivý prístup k vzdelávaniu a práci pre všetky vekové skupiny je jadrom politiky rovnosti medzi generáciami a tvorí základ blahobytu, samostatnosti a udržateľnosti;
16. domnieva sa, že so zreteľom na starnutie spoločnosti v EÚ je potrebné aktívne sa usilovať o začlenenie ľudí do trhu práce a o ich zachovanie na tomto trhu, a to bez ohľadu na ich vekovú skupinu, teda vrátane najstarších ľudí; považuje za mimoriadne dôležité nájsť rovnováhu medzi ponukou dostatočnej bezpečnosti pre jednotlivcov a zachovaním ich motivácie pracovať za mzdu; domnieva sa, že na dosiahnutie vyššej úrovne schopností je potrebné zaručiť všetkým sociálnym kategóriám základné vzdelanie na čo najvyššej úrovni, ako aj lepšie možnosti celoživotného vzdelávania ako doposiaľ;

17. domnieva sa, že politika zamestnanosti, ktorá zohľadňuje situáciu starších pracovníkov, zahŕňa reflektovanie nových spôsobov organizácie práce v podnikoch, uľahčovanie pružných vzorcov postupne vedúcich k odchodu do dôchodku, znižovanie stresu, zlepšovanie pracovných podmienok a podporu antidiskriminačných praktík v oblasti prijímania pracovníkov a odbornej prípravy;
18. zdôrazňuje, že demografické zmeny vystavujú Európsku úniu výzve v oblasti riadenia ľudských zdrojov, čo predpokladá realizáciu aktívnej politiky vedúcej k plnej zamestnanosti;
19. uznáva, že zmyslom práce nie je iba odmena a že mladí a starší ľudia vo veľkej miere prispievajú k ľudskému stvárneniu našej spoločnosti a k stabilizácii služieb a pracovných miest prostredníctvom rodinných a spoločenských prác, a vyzýva vlády, aby uľahčili a uznali dobrovoľnú prácu, tvorbu miestnych komunít a opateru v komunite a rodine a urýchlili vyjasnenie otázok právnej zodpovednosti v tomto smere;
20. vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na uznanie neviditeľnej a neformálnej práce v oblasti medzigeneračnej solidarity, ktorú vykonávajú rodinní príslušníci (najmä ženy) všetkých vekových skupín v rámci opatery starších a mladších rodinných príslušníkov, ktorí služby opatery potrebujú, na právnej, sociálnej a hospodárskej úrovni (najmä v oblasti sociálneho zabezpečenia, pracovného postavenia, príjmov a rovnakých príležitostí pre mužov a ženy), ako je načrtnuté v správe prijatej Výborom pre práva žien a rodovú rovnosť 8. decembra 2008;
21. je pevne presvedčený, že nespravodlivá diskriminácia na pracovisku na základe veku je veľmi rozšírená a že je potrebné v boji proti nej prioritne urobiť oveľa viac, a to najmä účinným vykonávaním európskej smernice o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní v Európe z roku 2000 vo všetkých členských štátoch a prostredníctvom ďalších nelegislatívnych opatrení, ktoré zabezpečia, aby si starší ľudia svoje práva uvedomovali a mali v prípade potreby prístup k podpore a právnomu poradenstvu;
22. uznáva, že staršie ženy na trhu práce sú často terčom priamej, nepriamej či viacnásobnej diskriminácie, čo je situácia, ktorú treba náležite riešiť;
23. poznamenáva, že na to, aby mali prístup k pracovným príležitostiam, sa im musí najskôr umožniť dostať na pracovisko, a preto sa domnieva, že je dôležité, aby sa čo najskôr prijala a začala vykonávať navrhovaná antidiskriminačná smernica, ktorá má postaviť mimo zákon diskrimináciu na základe veku pri prístupe k tovaru, zariadeniam a službám;
24. domnieva sa, že nie je správne, aby bol ktorýkoľvek starší pracovník nútený proti svojej vôli prestať pracovať z dôvodu svojvoľne vymedzeného veku povinného odchodu do dôchodku; vyzýva preto členské štáty, aby opäť preskúmali vhodnosť zrušenia veku povinného odchodu do dôchodku, ktorý bráni ľuďom, ktorí chcú ďalej pracovať, v tom, aby pracovali, a pritom zachovali vek možného odchodu do dôchodku, aby tí, čo chcú, mohli odísť do dôchodku a dostávali dôchodok a iné dôchodkové príspevky;
25. domnieva sa, že jednostranné omladzovanie radov zamestnancov nevedie k vyššej úrovni inovácií, ako sa často tvrdí, ale v skutočnosti je spôsobom na znižovanie

nákladov prostredníctvom prepúšťania skúsených a často vysoko odmeňovaných pracovníkov a je plytvaním so skúsenosťami, vedomosťami a spôsobilosťou, a to najmä ak odborná príprava starších ľudí prináša väčší úžitok, lebo títo zostávajú najdlhšie v jednom zamestnaní;

26. domnieva sa, že akékoľvek opatrenia týkajúce sa veku odchodu do dôchodku by mali vychádzať z potrieb dotknutých osôb; domnieva sa, že sú potrebné pružnejšie ustanovenia o odchode do dôchodku, ktoré budú rešpektovať potreby jednotlivcov v rámci starnúcej pracovnej sily a reagovať na požiadavky trhu práce; vyzýva členské štáty, aby sa pre ne stal prioritou rozvoj a zlepšovanie systémov sociálneho zabezpečenia, a to tak, aby týmto potrebám zodpovedali;
27. vyjadruje poľutovanie nad tým, že profesijné životopisy niektorých ľudí sa stávajú čoraz neprehľadnejšími a neistejšími v dôsledku pracovných pomerov na určitý čas a zvyšujúceho sa počtu pracovných pomerov na krátky čas, v niektorých členských štátoch bez dôstojných miezd a práv sociálneho zabezpečenia, ako aj dôsledkom nenahlásenej práce, neistého zamestnania malého rozsahu alebo nezamestnanosti, a že väčšina pracovných miest je pre starších ľudí ťažko prístupná; uznáva, že obdobia strávené prácou, učením sa, poskytovaním služieb opatery alebo dobrovoľníckou činnosťou sa navzájom dopĺňajú a v každom veku sú zdrojom cenných skúseností; poznamenáva, že zvyšujúci sa počet neistých pracovných miest má tiež dôsledky v oblasti finančného zabezpečenia dnešných generácií a bude ešte väčšou záťažou pre ďalšie generácie; poukazuje však na to, že mnohé formy nezávislej práce, samostatnej zárobkovej činnosti, pružnej práce, práce na čiastočný úväzok a rôzne typy pracovných pomerov na určitý čas môžu mať mimoriadne dôležitú úlohu pri pomoci starším ľuďom so zvýšením ich príjmov alebo so zabezpečením nejakého príjmu, napríklad ak majú povinnosti v oblasti opatery svojej najbližšej rodiny alebo priateľov;
28. je presvedčený, že flexiistota môže prispievať k väčšej otvorenosti trhov práce, ich lepším reakciám a inkluzívnemu charakteru, a môže teda uľahčiť prechod medzi rôznymi obdobiami pracovného života, najmä pokiaľ sa flexiistota bude zakladať na solidarite a spoločnej zodpovednosti medzi generáciami a zohľadní rozdielne požiadavky a potreby všetkých a príjmových vekových skupín; upozorňuje, že sa musia prijať opatrenia, ktoré zabezpečia zavedenie správe regulovaných mechanizmov umožňujúcich primeranú odbornú prípravu, kontrolu práv pracovníkov a rešpektovanie rodinného života; poznamenáva, že flexiistota zahŕňa aj komplexné stratégie celoživotného vzdelávania a aktualizované, primerané a udržateľné systémy sociálneho zabezpečenia;
29. zdôrazňuje, že zabezpečenie pracovného smerovania a odbornej prípravy musí byť v plnej miere zaručené; každý musí mať po celý svoj život možnosť aktívne pracovať, čo otvára právo na plnohodnotný dôchodok;
30. zdôrazňuje, že celoživotné vzdelávanie musí byť stredobodom všetkých opatrení v oblasti vzdelávania a že v tomto smere nesú zodpovednosť aj všetky generácie, verejné orgány a podniky; vyzýva preto členské štáty, aby podporovali tie systémy odbornej prípravy, ktorých súčasťou je praktická odborná príprava, predovšetkým vo forme učňovského vzdelávania;

31. vyzýva EÚ, aby realizovala účinnú politiku, ktorá zabezpečí, že starší pracujúci budú môcť zostať na trhu práce a nebudú diskriminovaní na základe svojho veku;
32. požaduje, aby sa podporovala kultúra, ktorá zabezpečí riadenie otázok týkajúcich sa veku v podnikoch, a to v oblasti príchodu mladých ľudí i odchodu starších pracovníkov a prispôsobí rôzne jej aspekty, a to najmä cestou možného postupného odchodu do dôchodku, a súčasne zohľadní náročnosť zastávaného pracovného miesta a podmienky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci;
33. je presvedčený, že optimálna správa ľudských zdrojov formou základného a celoživotného odborného vzdelávania je zodpovednosťou hospodárskych subjektov, najmä profesijných zväzov, ktoré musia predvídať svoje potreby v oblasti zamestnanosti a odbornej prípravy;
34. upozorňuje, že na to, aby bolo celoživotné vzdelávanie pre zamestnancov čo najprospešnejšie, musia ho potvrdzovať diplomy a certifikáty; upozorňuje, že treba zovšeobecniť prax potvrdzovania nadobudnutých vedomostí;
35. navrhuje, aby sa na zapojenie starších pracovníkov do štruktúr celoživotného vzdelávania systematicky dohliadalo a aby sa štatisticky zaznamenávalo;
36. navrhuje, aby sa starším pracovníkom a nezamestnaným ponúkli ďalšie stimuly, ktoré by im umožnili zúčastniť sa na programoch celoživotného vzdelávania s cieľom posilniť ich postavenie alebo zabezpečiť ich úspešný návrat na trh práce;
37. žiada o väčšie zapojenie žien všetkých vekových skupín do programov celoživotného vzdelávania;
38. berie na vedomie, že v dôsledku demografických zmien sa odhaduje, že do roku 2030 bude pomer medzi aktívnymi a neaktívnymi ľuďmi 2:1; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali budúcu úlohu služieb opatery v rámci rodiny prípravou politických iniciatív, ktoré umožnia ženám a mužom dosiahnuť rovnováhu medzi pracovnými povinnosťami a povinnosťami v oblasti opatery;
39. zdôrazňuje, že demografická zmena sa nesmie používať ako zdôvodnenie všeobecného obmedzovania sociálnych práv a znižovania sociálnych dávok, pričom však tieto dávky a práva musia byť vyvážené, pokiaľ ide o generácie v produktívnom i neproduktívnom veku, a naopak pre súčasnú spoločnosť predstavujú výzvu; vyzýva členské štáty, aby zjednodušili právne predpisy v sociálnej oblasti tak, aby boli pružnejšie, prístupnejšie a zrozumiteľnejšie pre zamestnávateľov i pre pracovníkov;
40. domnieva sa, že Komisia by mala podporovať vykonávanie nových iniciatív podporujúcich aktívne, zdravé a dôstojné starnutie prostredníctvom existujúcich politických nástrojov a programov EÚ;

Iniciatíva na ochranu európskej mládeže

41. zdôrazňuje, že nezamestnanosť mládeže je jedným z najpálčivejších problémov, pretože vedie k strate možností, sociálnemu vylúčeniu, stúpajúcim sociálnym nákladom

a mrhaniu cennými ľudskými zdrojmi, pričom toto všetko sú dôležité sociálne dôvody poklesu pôrodnosti a prispievajú k špirále nespravodlivosti medzi generáciami; zdôrazňuje, že je potrebné zmenšiť časové medzery vznikajúce pri prechode mladých ľudí z jednej vzdelávacej inštitúcie na inú alebo pred ich zamestnaním po doštudovaní, a konštatuje, že je veľmi dôležité zabezpečiť sociálne začlenenie mladých ľudí, dať im možnosť získať vhodnú prácu a podporovať podnikanie mladých ľudí;

42. zdôrazňuje potrebu poskytnúť mladým ľuďom dlhodobú perspektívu a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia na podporu mobility mladých ľudí počas štúdia a na podporu kvalitných stáží, na vytváranie väčšieho počtu pracovných miest pre mladých ľudí a na zabezpečenie ich plnohodnotného zapojenia do spoločnosti, ako aj s cieľom investovať do mládeže a mobilizovať ju, aby ďalšie generácie mohli naplno využívať svoje práva a zachovali si dôstojnosť;
43. zdôrazňuje, že nezamestnanosť mladých ľudí a najmä nerovnosti v rozvoji jednotlivých regiónov sú prekážkami v dosiahnutí územnej súdržnosti;
44. zdôrazňuje, že demografická zmena prinesie hrozbu nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily, ktorú bude možné z veľkej časti kompenzovať kvalifikovanou ženskou pracovnou silou; z tohto hľadiska je nevyhnutné, aby vlády a zamestnávatelia zmenili svoj prístup a prijali opatrenia, ktoré vo väčšej miere prispôbia rámec a podmienky v zamestnaní potrebám žien;
45. zdôrazňuje, že osobitná pozornosť sa musí venovať začiatku pracovnej kariéry mladých ľudí a že treba v plnej miere podporovať ich úspešný vstup na trh práce, lebo neúspešný začiatok pracovnej kariéry by mohol mať dôsledky na celý život mladých ľudí a na ich činnosť na trhu práce;
46. vyzýva Radu a Komisiu, aby vyvinuli osobitné úsilie a vypracovali konkrétne opatrenia – jedno z nich by mala tvoriť ochrana európskej mládeže –, prostredníctvom ktorých by sa mládeži najviac po štyroch mesiacoch nezamestnanosti ponúklo pracovné miesto, učňovské miesto, dodatočný odborná príprava alebo kombinácia práce a odbornej prípravy pod podmienkou, že dané osoby vlastným pričinením proces opätovného pracovného začleňovania podporia;
47. domnieva sa, že nezamestnaným pracovníkom treba poskytnúť poradenstvo, usmernenia a pomoc, ktoré potrebujú na to, aby sa dostali späť do práce (alebo po prvý raz do práce), a rovnako aj študentom a budúcim študentom, aby si mohli zvoliť pracovné smerovanie s plným vedomím potenciálnych pracovných príležitostí;

Iniciatíva Európsky pakt pre osoby staršie ako 50 rokov

48. vyzýva členské štáty a Európsku komisiu, aby zabezpečili, že sa pri rozširovaní stratégie EÚ 2020 dosiahnu tieto ciele:
 - i) zabezpečenie plnej zamestnanosti osôb vo veku od 50 rokov do zákonného veku odchodu do dôchodku a dosiahnutie aspoň 55 % zamestnanosti;
 - ii) odstránenie stimulov, napr. pre predčasný odchod do dôchodku, ktoré poškodzujú

systemy sociálneho zabezpečenia, nerovnomerne rozdeľujú záťaž, a preto nie sú udržateľné;

iii) boj proti diskriminácii z dôvodu veku;

iv) určenie cieľov v oblasti prístupu k odbornej príprave a celoživotnému vzdelávaniu starších pracovníkov podľa vekových skupín a pohlavia pre jednotlivé krajiny, čo znamená zvýšenie miery základného a ďalšieho odborného vzdelávania všetkých generácií; a uľahčenie prístupu k odbornej príprave pre starších pracovníkov vymedzením stimulov/bonusov zamestnávateľov pre starších pracovníkov, ktorí sa rozhodnú naďalej sa vzdelávať po dosiahnutí veku 50 rokov;

v) boj proti diskriminácii z dôvodu veku na pracovisku a v rámci odbornej prípravy a tvorba stimulov pre zamestnancov starších ako 60 rokov, aby boli aj naďalej k dispozícii na trhu práce, aby mohli odovzdávať svoje poznatky a skúsenosti ďalším generáciám, čo si bude vyžadovať, aby členské štáty prijali príslušné právne predpisy zamerané na podporu zamestnávania týchto pracovníkov spoločnosťami;

vi) podpora (opätovnej) integrácie starších osôb, ktoré trpia nejakým postihnutím, na základe nového prístupu komplexnej rehabilitácie, ktorý rovnako zohľadňuje biologické a fyzické prostredie, namiesto klasifikácie týchto ľudí ako „trpiaci postihnutím“;

Iniciatíva AGE-Management

49. zastáva názor, že schopnosť pracovať vo vyššom veku závisí od iniciatív v oblastiach zdravia, úrovne príjmov a hotovostných príspevkov a príspevkov v naturáliách v porovnaní s dôchodkami a inými dôchodkovými dávkami, ďalšej odbornej prípravy, organizácie práce, samostatnosti a možnosti individuálneho výberu pre pracovníkov, lepšieho zosúladenia rodinného a pracovného života, spokojnosti v práci a riadiaceho konania, ako aj v oblasti dostupnosti, aby sa zabezpečili rozumné úpravy – v súlade s ustanoveniami smernice 2000/78/ES –, pričom ide o iniciatívy, ktoré by prípadne mali vyvinúť sociálni partneri spoločne pre všetkých zamestnancov a ktoré by mali podporovať Komisia a členské štáty;
50. domnieva sa, že členské štáty by mali podporovať spoločnosti v tom, aby zavádzali stratégie pre otázky týkajúce sa veku, ktoré zvýšia ich konkurencieschopnosť tým, že využijú skúsenosti a osobitné kvality starších pracovníkov;
51. navrhuje sociálnym partnerom, zamestnávateľom a členským štátom, aby pracovníkom vo veku nad 50 rokov zabezpečili možnosť kariérneho postupu až do konca ich pracovného života;

Iniciatíva Generačný tandem

52. žiada konkrétne iniciatívy na podporu vekovo zmiešaných tímov v pracovnom procese a vyzýva na podporu podnikov, ktoré takéto iniciatívy vyvíjajú, a na odmeňovanie vynikajúcich projektov s cieľom ukázať, že zmes generácií zvyšuje konkurencieschopnosť a umožňuje harmonickejšiu rásť;

53. navrhuje, aby sa podnikli konkrétne iniciatívy na vytvorenie novej podnikovej kultúry v oblasti riadenia ľudských zdrojov s cieľom zamerať sa na zamestnávanie starších pracovníkov a vytvoriť väzbu medzi týmto prístupom a sociálnou zodpovednosťou podnikov;
54. je presvedčený o tom, že členské štáty by mohli zvýšiť efektivitu verejných agentúr v oblasti zamestnanosti v prípade starších nezamestnaných vrátane možností, ktoré sa týkajú sociálnych pracovných miest a verejnoprospešných prác;

Iniciatíva Za slušný dôchodok

55. je presvedčený, že právo na dôchodok je právo, ktoré môže využívať každý zamestnanec po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku stanoveného v každom členskom štáte zákonom v spolupráci so sociálnymi partnermi a pri dodržiavaní vnútroštátnych postupov; domnieva sa, že ich prípadné rozhodnutie o nepredĺžení pracovného života nad rámec vnútroštátnych vekových hraníc odchodu do dôchodku nesmie mať vplyv na právo poberať starobný dôchodok ani na žiadne iné sociálne právo;
56. vyzýva Radu a členské štáty, aby do roku 2012 nechali nestrane preveriť a zrušili vekové hranice pri výkone určitých povolání a mandátov a z hľadiska oprávnenosti na financovanie a uzatvorenie poisťiek; vyzýva Radu a členské štáty, aby preskúmali ťažkosti v prístupe starších ľudí k úverom;

Iniciatíva Aktívne starnutie

57. vyzýva Komisiu, aby preverila činnosti v oblasti zdravého starnutia a aby v roku 2011 vypracovala akčný plán, ktorý:
 - podporí dôstojnosť, zdravie a kvalitu života a samostatnosť starších ľudí,
 - umožní im rovnaký prístup k službám opatery bez ohľadu na príjmy,
 - poukáže najmä na zdravotné riziká v prípade ľudí, ktorí náhle ukončia akúkoľvek činnosť, a
 - zdôrazní prevenciu zdravotných problémov, ktorá si vyžaduje, aby členské štáty podporovali zdravý životný štýl a prijímali vhodné opatrenia na zníženie miery fajčenia, prehnaneho užívania alkoholu, obezity a iných významných zdravotných rizík;
58. víta skutočnosť, že mnohé organizácie občianskej spoločnosti ustanovili 29. apríl za Deň solidarity medzi generáciami, a vyzýva Komisiu, aby vypracovala návrh, ktorým by sa rok 2012 ustanovil za Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, čím by sa zvýraznil prínos starších ľudí v spoločnosti a podporili kroky smerujúce k spolupráci mládeže a starších ľudí;
59. domnieva sa, že pre členské štáty by malo byť aktívne starnutie jednou z priorit na nadchádzajúce roky; pripomína, že to konkrétne zahŕňa vytvorenie vhodných rámcových podmienok na mobilizáciu potenciálu starších osôb a rozvoj inovatívnych

prístupov k aktivitám, ako aj vhodnú odbornú prípravu pracovníkov podporných služieb;

60. domnieva sa, že aktívne starnutie by sa malo posudzovať zo širšieho hľadiska udržateľnej schopnosti žien a mužov pracovať počas celého pracovného života a že podnecovanie starších pracovníkov, aby ostali v zamestnaní, vyžaduje najmä zlepšenie pracovných podmienok na ochranu ich zdravia a zaistenie bezpečnosti alebo prispôbenie pracovísk ich zdravotnému stavu a potrebám, boj proti diskriminácii z dôvodu veku a pohlavia, aktualizáciu ich schopností poskytovaním vhodného prístupu k celoživotnému vzdelávaniu a odbornej príprave a v prípade potreby revíziu daňových a systémov a systémov dávok, aby sa zabezpečilo, že budú existovať účinné stimuly na to, aby ľudia pracovali dlhšie;
61. domnieva sa, že členské štáty a Európska komisia by mali využiť všetky možnosti, ktoré ponúka otvorená metóda koordinácie, stratégia v oblasti zamestnanosti a ďalšie nástroje a programy Spoločenstva vrátane finančnej podpory zo štrukturálnych fondov, najmä z Európskeho sociálneho fondu, na podporu aktívneho starnutia;
62. domnieva sa, že členské štáty a Európska komisia by mali využiť jestvujúce poradné a politické výbory vrátane výboru pre sociálnu ochranu, výboru pre zamestnanosť, výboru pre hospodársku politiku a skupiny odborníkov pre demografické otázky na udržanie aktívneho starnutia na významnom mieste v rámci politického programu EÚ a členských štátov;
63. vyzýva Radu a členské štáty, aby urýchlene prijali opatrenia, ktoré všetkým zabezpečili slušné dôchodky a ktoré v žiadnom prípade nesmú byť pod hranicou chudoby;
64. vyzýva Komisiu, aby vypracovala štúdiu o efektivite a výhodách aktívneho zapojenia starších pracovníkov do trhu práce so zreteľom na udržateľnosť systémov sociálneho zabezpečenia, podporu produktivity a rastu, ako aj opatrenia na boj proti sociálnemu vylúčeniu;

Politiky v oblasti zosúladenia

65. zdôrazňuje, že na to, aby sa predišlo uval'ovaniu neprímerane veľkého bremena na ženy kvôli rastúcemu dopytu po službách opatery v starnúcej spoločnosti, mali by byť práca a služby opatery zladené v prípade mužov a žien vo všetkých členských štátoch a mali by byť rovnomerne rozdelené medzi ženy a mužov; zdôrazňuje tiež, že si to vyžaduje poskytovanie dostupných a kvalitných služieb opatery, lepšie školstvo a starostlivosť o deti, otcovskú dovolenku a podporu práce mužov na čiastočný úväzok;
66. zdôrazňuje skutočnosť, že starší ľudia majú často v rodine významnú úlohu, pretože sa starajú o deti, a to aj počas školských prázdnin a po škole, čo je vo všeobecnosti vysoká hodnota a má aj značný hospodársky význam;
67. uznáva potrebu zaviesť opatrenia na zlepšenie ustanovení, ktorými sa riadi nielen materská, ale aj otcovská a rodičovská dovolenka pracujúcich otcov;
68. poznamenáva, že v celej EÚ je potrebné prijať opatrenia na zvýšenie pôrodnosti, bez

čoho nemožno problém starnutia v Európe vyriešiť;

69. podnecuje členské štáty, aby prijímali trvalé dlhodobé záväzky v prospech rodín vrátane nároku na dodatočný príspevok pre rodičov, najmä ďalšie opatrenia na podporu slobodných matiek a daňové alebo sociálne úľavy pre jasle, dobrovoľnícke, nápomocné a charitatívne organizácie; zároveň podporuje výmeny osvedčených postupov v rámci Európskej aliancie pre rodiny a iných príslušných platforiem a organizácií; vyzýva členské štáty, aby v prospech pracovníkov zaviedli systémy stimulov plnohodnotných alebo čiastočných dovolení určených na to, aby sa rodičia mohli venovať svojim deťom, a pritom si pri návrate do podniku zachovali svoje práva;
70. vyzýva členské štáty, aby v záujme zmiernenia bremena osôb, ktoré sa starajú o staré či postihnuté osoby, a s cieľom umožniť im pracovať vytvorili integrované systémy opatery;
71. podporuje právo na prácu na čiastočný úväzok, flexibilitu pracovísk, pracovný čas prispôsobený potrebám pracovníkov a primerané opatrenia v oblasti materstva, tehotenstva, rodičovskej dovolenky, detských dávok, spoločného využívania úväzkov a domácej práce pri zachovaní vysokej úrovne sociálneho zabezpečenia ako opatrení, ktoré prispievajú k zladeniu povinností v oblasti opatery a pracovného života;
72. považuje za rozhodujúce podporovať medzigeneračnú solidaritu, predovšetkým v súvislosti s rodovým hľadiskom, prostredníctvom cielených daňových politík, opatrení na podporu aktívneho starnutia, politiky bývania a vytvorením integrovaných sietí služieb pre deti, starších ľudí, zdravotne postihnutých ľudí a závislé osoby, a to v záujme priaznivého dosahu na rovnováhu medzi prácou a osobným životom;
73. zdôrazňuje skutočnosť, že zosúladenie pracovného a rodinného života je možné iba vtedy, ak sa neplatené opatrovateľské povinnosti rozdelia rovnakou mierou medzi ženy a mužov a ak sú rodinám poskytnuté prístupné a cenovo dostupné kvalitné opatrovateľské služby; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili prístupné, cenovo dostupné, flexibilné a vysokokvalitné služby, najmä prístup k zariadeniam starostlivosti o deti, tým, že sa zamerajú na zabezpečenie podmienok na potrebnú starostlivosť pre 50 % detí vo veku do 3 rokov a pre 100 % detí vo veku od 3 do 6 rokov, a aby zabezpečili lepšiu dostupnosť starostlivosti o iné závislé osoby, ako aj patričné opatrenia v oblasti dovolení pre matky i otcov;
74. upozorňuje, že mnoho starých ľudí nemá takmer žiadnu alebo vôbec žiadnu rodinu, o ktorú by sa mohli oprieť, a vyzýva členské štáty, aby sa viac snažili o výmenu najlepších postupov v oblasti politik na zabezpečenie toho, aby starší ľudia mohli zostať nezávislí tak dlho, ako to len bude možné, a na zabezpečenie toho, aby v prípade potreby podporných služieb boli tieto služby dostupné a prispôsobené individuálnym potrebám;
75. poznamenáva, že, ak sa na trhu práce nevytvoria podmienky na zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života, nebude sa podporovať rozvoj jednotlivých služieb pre rodiny a zníži sa pôrodnosť, čo ešte viac zintenzívni starnutie európskej spoločnosti;

76. vyzýva podniky a vlády, aby pripravili kvalitné poradenstvo a podporu pre rodinných príslušníkov, ktorí sa starajú o svojich starších príbuzných, a aby im ponúkali možnosť zohľadniť túto činnosť pri výpočte ich dôchodkových nárokov a získať primeranú finančnú kompenzáciu; domnieva sa, že opatrenia poskytovaná rodinnými príslušníkmi sa nesmie zneužívať ako úsporné opatrenie;

Politická oblasť hospodárstvo a rast

77. zastáva názor, že prenikanie na nové trhy v oblasti strieborného hospodárstva ponúka veľkú príležitosť na zlepšenie konkurencieschopnosti a inovačnej schopnosti a na zvýšenie rastu a zamestnanosti, ako aj na propagáciu dobrovoľníctva; je presvedčený, že odpor proti navrhovaným právnym predpisom v oblasti zákazu diskriminácie na základe veku ukázal, že mnohé zastrešujúce podnikateľské organizácie si túto príležitosť nevšímali;
78. domnieva sa, že jedným z prostriedkov riešenia otázky tzv. digitálnej priepasti – javu, ktorý sa týka predovšetkým žien, a to najmä starších, a vedie k profesionálnemu a sociálnemu vylúčeniu – by mohlo byť organizovanie experimentálnych iniciatív zameraných na počítačovú gramotnosť na školách;
79. domnieva sa, že prijatie silných nových antidiskriminačných právnych predpisov v oblasti prístupu k tovaru a službám bude veľkou príležitosťou pre hospodársky rast a zamestnanosť, pretože sa odstránia prekážky, ktorým čelia starší ľudia pri získavaní niektorých služieb a tovaru; vyzýva na odstránenie akýchkoľvek nerozumných či nespravodlivých plošných zákazov tovaru a služieb výhradne z dôvodu veku, s ktorými sa starší ľudia stretávajú, keď chcú napríklad získať poistenie, kúpiť si dovolenku či prenajať si auto;
80. vyzýva členské štáty, aby vytvorili rámcové podmienky a najmä aby prijali inovatívne opatrenia bez prekážok, ktoré by zohľadňovali rôzne regionálne podmienky v tomto ohľade;
81. domnieva sa, že treba konať bližšie k ľuďom, napríklad vytvorením regionálnych, územných či miestnych výborov zamestnanosti, ktoré by spájali politických činiteľov a sociálnych partnerov;
82. domnieva sa, že členské štáty by mali prijať dôrazné opatrenia s cieľom odradiť oblasti čierneho a šedého hospodárstva od využívania tzv. neregulovanej pracovnej sily, čo negatívne vplyva na trh práce EÚ, a nie len podporovať opatrenia zamerané na ochranu svojej vnútornej pracovnej sily; poukazuje na to, že opatrenia/sankcie v rámci boja proti neohlásenej práci, ktoré sa zameriavajú na zamestnávateľov a/alebo sprostredkovateľov, skutočne majú odstrašujúci účinok;
83. požaduje kroky na zlepšenie boja proti nelegálnej práci, najmä zvýšením objemu ľudských a iných zdrojov, ktorými disponujú kontrolné orgány (služby podnikových inšpektorátov, pracovné súdy atď.);

Politická oblasť dôchodky a rozpočty

84. upozorňuje na to, že systémy sociálneho zabezpečenia stoja pred veľkými výzvami a že členské štáty by mali pristúpiť k ambicióznym štrukturálnym reformám a mali by hľadať nové spôsoby udržateľného financovania zdravotnej starostlivosti a dôchodkov;
85. domnieva sa, že, keďže sa zrýchlené starnutie obyvateľstva stáva problémom celej planéty, čo v nadchádzajúcich rokoch vystaví systémy sociálnej starostlivosti a zdravotné systémy členských štátov novým výzvam, Komisia by mala prevziať úlohu koordinátora a vypracovať riešenia v oblasti sociálnych a zdravotných služieb pre staršie osoby a zovšeobecniť najlepšie postupy medzi členskými štátmi;
86. žiada, aby sa vykonalo viac na zabezpečenie toho, aby starší ľudia vedeli, aké sú ich práva a povinnosti z hľadiska systémov sociálneho zabezpečenia a dôchodkov, a aby sa tieto informácie poskytovali jednoduchou a prístupnou formou;
87. zdôrazňuje, že právo na slušný život je ľudské právo a osoby, ktoré celý život pracovali, sa nesmú stať obeťami hospodárskej krízy;
88. zdôrazňuje, že je potrebné riešiť rozdiely v odmeňovaní mužov a žien, ktoré v súčasnosti predstavujú 17 % v 27 členských štátoch EÚ, pretože ich následkom sú nižšie príjmy po narodení prvého dieťaťa a v konečnom dôsledku vedú k nižším dôchodkom a vyššej miere chudoby starších žien;
89. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby opätovne preskúmali systémy sociálneho zabezpečenia v prípade, že z nich ešte stále vyplývajú značné rozdiely medzi výškou dôchodkov mužov a žien, a aby zvážili možnosť zavedenia nápravných ukazovateľov s ohľadom na rozdiely v odvodoch, ktoré vznikajú pri dočasnom zamestnaní alebo plnení materských povinností;
90. zdôrazňuje, že v oblasti sociálnej politiky treba zohľadniť prax všetkých členských štátov, pretože dôchodkové systémy v členských štátoch sa líšia;
91. zdôrazňuje, že zníženie očakávaného a stále rastúceho zaťaženia budúcich generácií je zásadnou prioritou, a to aj so zreteľom na pozoruhodné zvýšenie podielu osôb vo veku nad 80 rokov (veľmi staré osoby);
92. berie na vedomie dosah globálnej recesie na verejné financie a hospodárstvo v širšom zmysle; okrem toho sa domnieva, že starnutie obyvateľstva spolu s klesajúcou pôrodnosťou v Európe predstavuje podstatnú demografickú zmenu, ktorá si bude vyžadovať reformu systémov sociálnej starostlivosti a daňových systémov v Európe vrátane dôchodkových systémov poskytujúcich dobrú starostlivosť starším generáciám, pričom sa treba vyhnúť hromadeniu dlhového zaťaženia pre mladšie generácie; podporuje reformu Paktu o stabilite a raste, aby členské štáty mohli splniť svoj záväzok dosiahnuť vyššiu udržateľnosť svojich dôchodkových systémov;
93. berie na vedomie, že mnohé otázky súvisiace s demografickou zmenou v spoločnosti patria výlučne do právomoci členských štátov a že neexistuje všeobecná právomoc Spoločenstva na stanovenie európskych pravidiel týkajúcich sa riešenia otázok demografickej zmeny; uznáva, že je potrebné, aby každý členský štát prijal opatrenia na zabezpečenie udržateľnosti svojich verejných financií, ktoré umožnia primeraným

spôsobom riešiť demografickú zmenu;

94. konštatuje, že v posledných rokoch sa využívali rozličné spôsoby medzigeneračného účtovníctva, odhadovania vývoja verejného dlhu v ďalších desaťročiach a nepriamych nákladov pre budúce generácie, ktoré zdôrazňujú ukazovatele medzier udržateľnosti, napríklad požadované primárne saldo, ktoré predstavuje štrukturálne rozpočtové saldo potrebné na zaistenie udržateľnosti verejných financií;
95. vyzýva Komisiu, aby uskutočňovala priebežné medzigeneračné účtovníctvo vrátane odhadov budúceho zadĺženia a medzier v udržateľnosti verejných financií členských štátov a aby výsledky sprístupnila verejnosti ľahko dostupným a zrozumiteľným spôsobom;
96. poznamenáva, že aktuálne prognózy vývoja dlhu sú znepokojujúce a spôsobia nahromadenie obrovského zadĺženia budúcich generácií, a vyzýva preto členské štáty, aby znížili svoje primárne štrukturálne deficity a priblížili sa k udržateľnej miere zadĺženia;
97. odporúča, aby členské štáty predložili opatrenia na zvýšenie všeobecnej produktivity a najmä produktivity pri poskytovaní služieb sociálnej starostlivosti vrátane zdravotníckych služieb a starostlivosti o staršie osoby;
98. konštatuje, že ak by všetky roky predĺženého života boli strávené v zdraví a nie v chorobe, rozdiel v udržateľnosti verejných financií by bol podľa niektorých výpočtov o 1,5 % HDP nižší, a preto je nanajvýš dôležité, aby sa zdravotným problémom predchádzalo a aby sa tieto problémy liečili v skoršom štádiu;
99. zdôrazňuje, že treba podporovať poskytovanie súkromného dôchodkového pripoistenia a zabezpečiť, aby priemerné dôchodky v štátnom sektore neboli štedrejšie – pokiaľ ide o príspevky aj dávky – ako porovnateľné dôchodky v súkromnom sektore; poznamenáva, že súkromné dôchodkové fondy budú v budúcnosti zohrávať dôležitú úlohu pri znižovaní záťaže vyplývajúcej z poskytovania štátnych dôchodkov, a zdôrazňuje potrebu nahradiť priebežne financovaný dôchodkový systém (systém pay-as-you-go) dôchodkovými systémami s kapitálovým financovaním;
100. je znepokojený skutočnosťou, že mnohým členským štátom sa nepodarilo zreformovať svoje dôchodkové systémy; vyzýva Komisiu, aby predložila analýzu situácie vo všetkých členských štátoch s dôrazom na dlhodobé riziká týkajúce sa každého členského štátu;
101. žiada, aby boli nekryté záväzky súvisiace s dôchodkami vo verejnom sektore jednoznačne a v plnom rozsahu zahrnuté do pomeru verejného dlhu k HDP;
102. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty zvýšili účasť na trhu práce prostredníctvom pružného pracovného času, podporovaním práce na čiastočný úväzok a práce z domu;
103. vyzýva členské štáty, aby podporovali všetky typy rodiny v rámci svojich daňových systémov a systémov sociálnych dávok a presadzovali poskytovanie služieb v oblasti

starostlivosti o deti rodinám s malými deťmi;

104. nabáda členské štáty, aby odstránili všetky prekážky, najmä pokiaľ ide o dane a dôchodky, ktoré odrádzajú starších ľudí od pokračovania v práci po dovŕšení dôchodkového veku, a podporuje účinné podporné mechanizmy a stimuly, keďže dosah starnutia závisí od miery zamestnanosti a priemerného pracovného času;
105. domnieva sa, že vzhľadom na demografický vývoj existuje v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb výrazný potenciál rozvoja udržateľných a dôstojných pracovných miest.

Politická oblasť migrácia

106. nazdáva sa, že migrácia v kombinácii s úspešnou integráciou vrátane hospodárskej integrácie môže byť jedným zo spôsobov riešenia demografickej zmeny a že priveľa ľudí z prisťahovaleckého prostredia ešte stále nepociťuje príslušnosť k členskému štátu, v ktorom žijú, a to čiastočne z dôvodu diskriminácie, ktorej sú vystavení;
107. je presvedčený, že otvorená a úprimná debata je základom diskusie o rozličných politikách v oblasti prisťahovalectva, o podmienkach prijatia pre prisťahovalcov a o ich hospodárskych výhľadoch, o problémoch s protiprávnym prisťahovalectvom, o rastúcej nezamestnanosti prisťahovalcov spôsobenej súčasnou hospodárskou krízou a o účinných opatreniach na predchádzanie sociálnej a kultúrnej izolácii prisťahovalcov;
108. upozorňuje na skutočnosť, že starší ľudia majú prirodzenú nižšiu sociálnu mobilitu a ťažšie sa prispôbujú novému prostrediu, hoci majú vyššie integračné schopnosti;
109. je presvedčený, že predpokladom úspešnej integrácie je zmysel pre identifikáciu v súlade s demokratickými tradíciami a základnými ústavnými hodnotami, účasť založená na rovnakých príležitostiach a zodpovednosť a že integrácia môže byť úspešná iba v prípade, že prisťahovalci budú ochotní sa prispôbiť a domáce obyvateľstvo bude ochotné ich prijať, a domnieva sa, že solidaritu medzi generáciami obohacuje solidarita medzi kultúrami, ktorá predpokladá opustenie akýchkoľvek predsudkov voči iným kultúram;
110. domnieva sa, že vytvorenie priaznivého prostredia na prijatie legálnych prisťahovalcov zo strany obyvateľov prijímajúceho štátu priamo závisí od poskytovania presných a globálnych informácií a od vytvorenia kultúry odporujúcej xenofóbii;
111. je presvedčený, že aktívne starnutie by malo zahŕňať plnohodnotné zapojenie do spoločnosti a začlenenie do rozhodovacích procesov participatívnej demokracie;

Politická oblasť zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

112. poukazuje na to, že demografická zmena vykazuje výrazné regionálne rozdiely a vedie k vysťahovalectvu z vidieckych a okrajových regiónov, a preto je potrebné vyvinúť koncepcie štrukturálnej transformácie systémov sociálnej a zdravotnej starostlivosti, vyčleniť prostriedky z rozpočtu na tento účel a začať intenzívnu výmenu najlepších postupov v oblasti podpory vývoja a služieb na základe moderných informačných

a komunikačných technológií;

113. nazdáva sa, že služby v domácnosti pre starších občanov by bolo možné podporovať a organizovať prostredníctvom autonómnych foriem činnosti vychádzajúcej zo spolupráce na základe dohôd s miestnymi orgánmi a zavedením rodinných poukázok;
114. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby v oblasti nevyhnutného starnutia obyvateľstva úzko spolupracovali, najmä pri zavádzaní trvalých mechanizmov financovania systémov zabezpečujúcich starostlivosť, aby sa zaistilo poskytovanie nevyhnutných služieb opatery;
115. poznamenáva, že jestvuje významné množstvo dôkazov o diskriminácii starších ľudí v rámci zdravotnej starostlivosti; upozorňuje, že v prípade starších pacientov je menej pravdepodobné ako u mladších pacientov, že dostanú všetku potrebnú liečbu, a to výhradne z dôvodu diskriminácie na základe ich veku; domnieva sa, že takáto rozdielna zdravotná starostlivosť a liečba môžu mať výrazný vplyv na zdravie starších ľudí;
116. upozorňuje, že krajín na západe a východe EÚ sa demografická zmena a jej dôsledky dotýkajú odlišne a že je potrebná spoločná politika zabezpečujúca vyvážený rast a udržateľný regionálny rozvoj;
117. vyzýva členské štáty, aby pomohli regiónom s čistou emigráciou tým, že v nich zabezpečia vysokú úroveň verejnoprospešných služieb (napríklad vzdelávacie služby vrátane predškolskej starostlivosti a starostlivosti o deti, sociálnych a zdravotníckych služieb a poštových služieb), dostupnosť (napríklad prostredníctvom verejnej dopravy, dopravnej infraštruktúry a telekomunikačných sietí) a zaručia hospodárske zapojenie a schopnosť (napríklad prostredníctvom odbornej prípravy vrátane metód celoživotného vzdelávania a prostredníctvom investícií do nových technológií a ich využívania); požaduje, aby sa praktické podmienky plnenia týchto základných úloh prispôbili miestnym potrebám a subjektom a aby sa zvýšila ich schopnosť prispôsobiť sa; predovšetkým upozorňuje na situáciu ostrovných, pohraničných, horských a iných okrajových oblastí vzdialených od zaľudnených centier;
118. vyzýva členské štáty, aby sa zamysleli nad regulovaným prísťahovalectvom pracovných síl (prísťahovalectvo z tretích krajín do EÚ);
119. zdôrazňuje, že bez ohľadu na príjem, vek, spoločenské postavenie alebo zdravotné riziko musia mať ľudia prístup k dostupnej a ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a opatere, a ak sa to má dosiahnuť, musia sa navrhované nové antidiskriminačné právne predpisy EÚ čo najskôr prispôsobiť, a to aj v oblasti prístupu k zdravotníckym službám;
120. víta projekt Predict (zvyšovanie zapojenia starších ľudí do klinických testov) financovaný z prostriedkov EÚ, ktorého cieľom je zistiť, prečo pretrváva diskriminácia starších ľudí pri klinických testoch; domnieva sa, že starším ľuďom by sa mali podávať lieky, ktorých účinnosť a bezpečnosť bola testovaná na ich vekovej skupine;
121. uznáva úspechy, ktoré členské štáty dosiahli v oblasti opatery starších ľudí, vyzýva ich však, aby venovali väčšiu pozornosť než doposiaľ vytváraniu kvalitatívnych kritérií

týkajúcich sa poskytovania služieb a ich uplatňovaní; je presvedčený, že členské štáty a Komisia by mali zlepšiť svoju spoluprácu v oblasti dohľadu nad službami opatery, pričom v rámci tejto spolupráce by členské štáty mohli v oblasti vnútroštátnych služieb opatery zväziť vytvorenie siete kontaktných miest pre celoštátnu opateru, prostredníctvom ktorej by bolo na vnútroštátnej i európskej úrovni možné získať informácie o ponúkaných službách opatery a ich kvalitatívnej úrovni, ako aj podávať sťažnosti na kvalitu týchto služieb;

122. žiada Komisiu, aby vypracovala zelenú knihu o zneužívaní starších ľudí a o ich ochrane v spoločnosti a v opatrovateľských ústavoch;
123. vyzýva členské štáty, aby si prostredníctvom otvorenej metódy komunikácie vymieňali informácie a najlepšie postupy v oblasti poskytovania dlhodobej opatery o starších ľuďoch a najmä v oblasti opatrení na ochranu starších ľudí v spoločnosti a v opatrovateľských ústavoch, ako aj opatrení na boj proti zneužívaniu starších ľudí;
124. uznáva, že veľký počet prísťahovalkyň pracuje v odvetvi opatery starších ľudí, a navrhuje jednak zintenzívniť kontroly členských štátov smerujúce k obmedzeniu nenahlásenej práce v tomto odvetví a jednak zaviesť opatrenia, ktoré pracovníkom v tomto odvetví zjednodušia prístup k príslušnej odbornej príprave v rámci celoživotného vzdelávania, aby sa zabezpečilo poskytovanie kvalitnej opatery;
125. vyzýva členské štáty, aby sa venovali otázkam, s ktorými sa stretávajú opatrovníci v rámci rodiny – vrátane práva slobodne sa rozhodnúť, či chcú opateru poskytovať, možnosti skombinovať opateru s plateným zamestnaním a prístupu k systémom sociálneho zabezpečenia a starobným dôchodkom –, aby sa zabránilo ochudobneniu ako priamemu dôsledku opatery;
126. zdôrazňuje význam individuálne vnímaných práv sociálneho a dôchodkového zabezpečenia, v rámci ktorých sa uznáva neplatená opatrovateľská práca;
127. zastáva názor, že je nevyhnutné vytvoriť kódex správania EÚ, ktorým sa vymedzia minimálne normy a výkony poskytovania dlhodobej opatery a ktorý schváli Parlament a Rada;

Politická oblasť sociálna angažovanosť

128. domnieva sa, že každý jednotlivec by mal mať možnosť angažovať sa v spoločnosti; zdôrazňuje však, že vždy sa musí zachovať dobrovoľný charakter angažovanosti;
129. zdôrazňuje, že súbežne s demografickým vývojom sa čoraz viac zvyšuje dôležitosť ústrednej myšlienky aktívneho občianstva a v tejto súvislosti si prevzatie sociálnych povinností vyžaduje opätovné vymedzenie vzťahu medzi občanom a štátom;
130. domnieva sa, že poskytovaná opatera si zo strany opatrovateľov vyžaduje vyššiu úroveň kvalifikácie a osobitnú mieru zodpovednosti, čo musí byť náležite uznané zo spoločenského a z finančného hľadiska; domnieva sa, že len týmto spôsobom možno dlhodobo udržať úroveň kvality a prijať dostatočný počet kvalifikovaného a motivovaného opatrovateľského personálu;

131. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii, ako aj vládam a parlamentom členských štátov.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Zabezpečovanie rovnosti medzi generáciami patrí k prvoradým spoločensko-politickým úlohám európskych i vnútroštátnych politik v nastávajúcich rokoch. Demografické zmeny prebehnú na začiatku storočia a prvé účinky sa prejavujú už dnes.

Zabezpečovanie rovnosti medzi generáciami

Demografická zmena vedie k tomu, že ľudia sa, našťastie, dožívajú stále vyššieho veku a sú pritom dlhšie telesne i duševne aktívni. Na druhej strane je miera pôrodnosti v členských štátoch už desaťročia na nízkej úrovni a pomery vekového zloženia sa postupne presúvajú v prospech starších generácií. Medzigeneračná zmluva je na pokraji svojich možností: solidaritu, sociálnu spravodlivosť a stabilitu systémov sociálneho zabezpečenia možno zaručiť iba dovedy, pokiaľ bude počet tých, ktorí dostávajú dávky, výrazne menší ako počet tých, ktorí na tieto dávky prispievajú. Ak sa predpovede naplnia, nemožno vylúčiť vysoké finančné zaťaženie budúcich generácií a z toho vyplývajúce konflikty týkajúce sa prerozdelenia zaťaženia. Finančné, hospodárske a sociálne krízy môžu tento vývoj ešte zhoršiť.

Umožnenie dialógu

Spravodajca si je vedomý, že hlavné nástroje na dosiahnutie rovnosti medzi generáciami majú členské štáty. Témou mnohých európskych samitov boli dôsledky generačnej zmeny, prísľuby sa však dodržiavali len váhavo. Európsku pridanú hodnotu vidí spravodajca predovšetkým vo vytvorení základov a nástrojov potrebných na otvorený a čestný dialóg medzi generáciami, ktorým sa dosiahne situácia výhodná pre všetky strany. Pojem rovnosť treba zrealizovať skôr na základe rovnosti dávok, šanci a účasti.

Vytvorenie transparentnosti

Spravodajca navrhuje viaceré konkrétne opatrenia na vytvorenie základu na otvorený dialóg. Iniciatívy transparentnosti, ako sú napríklad medzigeneračné bilancie, by mali spoľahlivo zobrazit' a predpovedať platobné toky medzi ročníkmi, ako aj dávky a zaťaženia každej generácie. Záväzná hodnotenia vplyvu v prípade právnych predpisov na európskej a vnútroštátnej úrovni by mali ukázať mieru, do akej nové zákony ovplyvňujú rovnosť medzi generáciami a mali by umožniť dlhodobé hodnotenie nákladov a prínosov.

Politická oblasť vzdelávanie a práca

Osobitná pozornosť sa venuje politickej oblasti vzdelávanie a práca. Otvorený a spravodlivý prístup k možnostiam vzdelávania a trhom práce musí byť jadrom politiky rovnosti medzi generáciami. Je predpokladom na to, aby si každá generácia mohla vypracovať blahobyt a samostatnosť. Produktivitu možno zvyšovať tým, že sa ľuďom poskytne prístup k celoživotnému vzdelávaniu a narastie počet ľudí, ktorí pracujú. Vylúčením ľudí sa narúša ich dôstojnosť.

Miera zamestnanosti ľudí vo veku od 55 do 64 rokov je pod úrovňou lisabonského cieľa (50 %), ktorý Európska rada stanovila na rok 2010¹. Do roku 2020 sa celkový počet ľudí, ktorí sú zárobkovo činní, pravdepodobne zníži o tri milióny. Štruktúra trhu práce

¹ Konzultácia so zreteľom na možné vyhlásenie roka 2012 za Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, Európska komisia, jún 2009.

a hospodárstva sa výrazne zmení a zmení sa aj štruktúra rodín: bude viac „starších zamestnancov“ (55 – 64 ročných), viac dôchodcov (65 – 79 ročných), viac starých ľudí (80 rokov a viac) a zároveň menej detí, mládeže a dospelých v produktívnom veku¹. Profesionálne životopisy sa v dôsledku hospodárskych kríz, sezónnymi zamestnaniami, zvyšujúcim sa počtom pracovných pomerov na dobu určitú, zamestnaniami malého rozsahu a nezamestnanosťou stanú čoraz neprehľadnejšími a neistejšími. Aby sme tomu čelili, musí sa urýchlene a rozhodne posilniť účasť mladých i starších ľudí na trhu práce, a to spôsobom orientovaným na životný cyklus. Koncepcia flexiistoty a cieľ stratégie EÚ 2020 dosiahnuť mieru zamestnanosti vo výške 75 % sú dôležitými krokmi.

Podiel nezamestnaných medzi osobami vo veku 15 – 24 rokov je výrazne vyšší, ako vo všetkých ostatných vekových skupinách v EÚ. Miera prerušenia školskej dochádzky je naďalej privysoká a lisabonský cieľ dosiahnuť do roku 2012 najviac 10 % mieru prerušenia školskej dochádzky je ohrozený. Pracovné miesta budúcnosti si vyžadujú vysokokvalifikované pracovné sily. Na posilnenie účasti mladých ľudí na trhu práce navrhuje spravodajca zavedenie európskej ochrany mládeže, v rámci ktorej sa každému mladistvému v EÚ ponúkne po nezamestnanosti trvajúcej najviac 6 mesiacov pracovné miesto, učňovské miesto, dodatočná odborná príprava alebo kombinácia práce a odbornej prípravy. Musí sa pritom dodržať zásada „podporuj a požaduj“: príslušné mladé osoby musia vlastnou snahou podporovať svoje začlenenie do trhu práce.

Spravodajca v súvislosti so staršími ľuďmi požaduje uzavrieť pakt pre osoby staršie ako 50 rokov. Zahrňovalo by to rozšírenie stratégie EÚ 2020, pričom by sa počítalo so zvýšením miery zamestnanosti osôb starších ako 50 rokov na viac než 55 %, ako aj s postupnou redukciou predčasného odchodu do dôchodku a finančných stimulov na tento účel, zvýšením miery ďalšieho a vyššieho vzdelávania všetkých generácií a s budovaním stimulov pre ľudí starších ako 60 rokov, aby zostali k dispozícii na trhu práce. V hospodárstve a spoločnosti musí byť zrejmé, že starší ľudia nie sú príťažou, ale že vďaka ich skúsenostiam, celoživotnej práci a vedomostiam prinášajú osoh. Pakt by sa mal doplniť konkrétnymi opatreniami, ako je posilnenie vekovo zmiešaných tímov v podnikoch a preverenie a zrušenie vekových hraníc.

V podnikoch je nevyhnutná zmena myslenia. Nové výskumy CEDEFOP ukazujú, že mnohí zamestnávateľia majú stále predsudky voči výkonnosti starších zamestnancov. Sú potrebné iniciatívy v oblastiach zdravia, ďalšieho odbornej prípravy, organizácie práce, spokojnosti v práci a riadiaceho konania. Sociálni partneri by ich mali rozvíjať spoločne a mali by ich v podnikoch podporovať. Potrebujeme viac pochopenia pre to, že starší zamestnanci sú schopní a motivovaní zostať aktívni aj po dosiahnutí zvyčajného dôchodkového veku.

Celoživotné vzdelávanie musí byť stredobodom vzdelávacích opatrení členských štátov. Odhady kvalifikačných potrieb do budúcnosti v rámci „nových zručností pre nové pracovné miesta“ ukazujú, že veľká časť pracujúceho obyvateľstva disponuje iba základnými schopnosťami.

Politická oblasť rodina

Priemerná miera pôrodnosti v EÚ je 1,5 dieťaťa a radí sa tak k najnižším vo svete. Často chýbajú štruktúry, ktoré by partnerom umožňovali splniť si svoj sen o dieťati. Predpokladom

¹ KOM(2005)94, Zelená kniha „Ako čeliť demografickým zmenám, nová solidarita medzi generáciami“.

vyšších mier pôrodnosti je politika, ktorá sústreďí pozornosť na deti. Problémy demografického starnutia môže vyriešiť najmä lepšie zladenie pracovného a rodinného života. Dostupné a vysokokvalitné ponuky detskej a výchovnej opatery treba rozšíriť a treba prijať opatrenia v prospech rodičov.

Politická oblasť Aktívne starnutie

Aktívne starnutie je proces optimalizácie možností ľudí zachovávať si v pokročilom veku zdravie, zúčastňovať sa na živote vo svojom spoločenskom prostredí a zlepšovať kvalitu svojho života. Rok 2012 by sa mal vyhlásiť za Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, čím by sa zvýraznil prínos mladých a starších ľudí pre spoločnosť. Európske roky vždy prispeli k dosiahnutiu širokej politickej podpory a vytvoreniu podmienok na rozsiahlejšie dobrovoľné záväzky.

Politická oblasť hospodárstvo a rast

Spravodajca zastáva názor, že starnutie obyvateľstva ponúka aj veľkú príležitosť na zlepšenie konkurencieschopnosti a inovačnej schopnosti a tým na zvýšenie rastu a zamestnanosti. Treba vytvoriť rámcové podmienky na prenikanie na nové trhy strieborného hospodárstva. Zahŕňa to produkty a služby, ktoré sú prispôbené osobitným potrebám starších ľudí a ktoré im čo najdlhšie zabezpečia samostatnosť a kvalitu života. Len v Nemecku má generácia ľudí starších ako 60 rokov kúpnu silu približne 320 miliónov EUR ročne, pričom tendencia prudko stúpa.

Politická oblasť migrácia

Migračnú otázku treba vnímať v celosvetových súvislostiach: USA sú čoraz viac závislé od prisťahovalectva, zatiaľ čo účinok demografickej zmeny v Afrike a na Blízkom východe sa naplno rozvinie až ku koncu storočia. V mnohých štátoch prisťahovalectvo zmiernilo deficit pôrodnosti, resp. zachovalo rast populácie. Dôsledným cieľom migrácie musí byť vždy integrácia, čo znamená identifikáciu, rovnoprávnú účasť a zodpovednosť. To ale vyžaduje, aby prisťahovalci boli pripravení prispôsobiť sa a aby ich domáce obyvateľstvo vedelo prijať.

Politická oblasť dôchodky

Demografické nerovnováhy majú značné dôsledky na financovanie sociálnych výdavkov a finančný stav systémov dôchodkového zabezpečenia. Do roku 2060 vzrastú sociálne výdavky na starších vo všetkých členských štátoch v priemere o približne 4,75 % HDP¹. Verejné výdavky na dôchodky by mohli do roku 2060 vzrásť o 2,4 % HDP. Je otáznosť, ako by sa mohli za týchto rámcových podmienok zabezpečiť primerané príjmy pre všetkých. Spravodajca zdôrazňuje, že stredobodom úsilia v tomto smere musia byť konsolidácia verejných rozpočtov a efektívne zníženie zadlženia.

Politická oblasť starostlivosť

Prestarnuté, riedko osídlené alebo okrajové regióny EÚ budú demografickou zmenou postihnuté vo väčšej miere a budú predznamenávať aj budúci vývoj v ostatných regiónoch. Len vo východnom Nemecku hrozí do roku 2050 strata polovice potenciálu pracovne činných osôb. Mali by sa osobitne podporovať vedecké výskumy príčin a dôsledkov tohto javu, aby

¹ Správa o starnutí obyvateľstva za rok 2009: hospodárske a rozpočtové prognózy za členské štáty EÚ-27 (2008 – 2060).

Spoločná správa pripravená Európskou komisiou a Výborom pre hospodársku politiku.

existoval základ na tvorbu politických koncepcií nevyhnutnej štrukturálnej transformácie systémov poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Vďaka rastúcej očakávanej dĺžke života sa v EÚ zvyšuje počet ľudí starších ako 80 rokov. Na obdobie od roku 2010 do roku 2030 sa predpovedá zvýšenie o 57 %¹. Zvýši sa podiel osamelých osôb. Rodiny nemôžu starostlivosť o veľmi starých rodinných príslušníkov zvládnuť samé.

Členské štáty by mali zriadiť pravidelné a transparentné kontrolné systémy, aby sa ochránila dôstojnosť ľudí, ktorí potrebujú opateru, a mali by navrhnuť kódex správania EÚ, ktorým sa vymedzia minimálne podmienky a normy poskytovania dlhodobej opateru a ktorý schváli Parlament a Rada.

¹ KOM(2005)94, Zelená kniha „Ako čeliť demografickým zmenám, nová solidarita medzi generáciami“.

14.9.2010

STANOVISKO VÝBORU PRE HOSPODÁRSKE A MENOVÉ VECI (*)

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

k demografickým výzvam a solidarite medzi generáciami
(2010/2027(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko (*): Ashley Fox

(*) Postup pridružených výborov – článok 50 rokovacieho poriadku

NÁVRHY

Výbor pre hospodárske a menové veci vyzýva Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. berie na vedomie dosah globálnej recesie na verejné financie a hospodárstvo v širšom zmysle; okrem toho sa domnieva, že starnutie obyvateľstva spolu s klesajúcou pôrodnosťou v Európe predstavuje podstatnú demografickú zmenu, ktorá si bude vyžadovať reformu systémov sociálnej starostlivosti a daňových systémov v Európe vrátane dôchodkových systémov poskytujúcich dobrú starostlivosť starším generáciám, pričom sa treba vyhnúť hromadeniu dlhového zaťaženia pre mladšie generácie; podporuje reformu Paktu o stabilite a raste, aby členské štáty mohli splniť svoj záväzok dosiahnuť vyššiu udržateľnosť svojich dôchodkových systémov;
2. berie na vedomie, že mnohé otázky súvisiace s demografickou zmenou v spoločnosti patria výlučne do právomoci členských štátov a že neexistuje všeobecná právomoc Spoločenstva na stanovenie európskych pravidiel týkajúcich sa riešenia otázky demografickej zmeny; uznáva, že je potrebné, aby každý členský štát prijal opatrenia na zabezpečenie udržateľnosti svojich verejných financií, ktoré umožnia primeraným spôsobom riešiť demografickú zmenu;
3. konštatuje, že v posledných rokoch sa využívali rozličné spôsoby medzigeneračného účtovníctva, odhadovania vývoja verejného dlhu v ďalších desaťročiach a nepriamych nákladov pre budúce generácie, ktoré zdôrazňujú ukazovatele medzier udržateľnosti, napríklad požadované primárne saldo, ktoré predstavuje štrukturálne rozpočtové saldo

potrebné na zaistenie udržateľnosti verejných financií;

4. vyzýva Komisiu, aby uskutočňovala priebežné medzigeneračné účtovníctvo vrátane odhadov budúceho zadĺženia a medzier v udržateľnosti verejných financií členských štátov a aby výsledky sprístupnila verejnosti ľahko dostupným a zrozumiteľným spôsobom;
5. poznamenáva, že aktuálne prognózy vývoja dlhu sú znepokojujúce a spôsobia nahromadenie obrovského zadĺženia budúcich generácií, a preto vyzýva členské štáty, aby znížili svoje primárne štrukturálne deficity a priblížili sa k udržateľnej miere zadĺženosti;
6. odporúča, aby členské štáty predložili opatrenia na zvýšenie všeobecnej produktivity a najmä produktivity pri poskytovaní služieb sociálnej starostlivosti vrátane zdravotníckych služieb a starostlivosti o staršie osoby;
7. konštatuje, že ak by všetky roky predĺženého života boli strávené v zdraví a nie v chorobe, rozdiel v udržateľnosti verejných financií by bol podľa niektorých výpočtov o 1,5 % HDP nižší, a preto je nanajvýš dôležité, aby sa zdravotným problémom predchádzalo a aby sa tieto problémy liečili v skoršom štádiu;
8. zdôrazňuje, že treba podporovať poskytovanie súkromného dôchodkového pripoistenia a zabezpečiť, aby priemerné dôchodky v štátnom sektore neboli štedrejšie – pokiaľ ide o príspevky aj dávky – ako porovnateľné dôchodky v súkromnom sektore; poznamenáva, že súkromné dôchodkové fondy budú v budúcnosti zohrávať dôležitú úlohu pri znižovaní záťažovej vyplývajúcej z poskytovania štátnych dôchodkov, zdôrazňuje potrebu nahradiť priebežne financovaný dôchodkový systém (systém pay-as-you-go) dôchodkovými systémami s kapitálovým financovaním;
9. je znepokojený skutočnosťou, že mnohým členským štátom sa nepodarilo zreformovať svoje dôchodkové systémy; vyzýva Komisiu, aby predložila analýzu situácie vo všetkých členských štátoch s dôrazom na dlhodobé riziká týkajúce sa každého členského štátu;
10. žiada, aby boli nekryté záväzky súvisiace s dôchodkami vo verejnom sektore jednoznačne a v plnom rozsahu zahrnuté do pomeru verejného dlhu k HDP;
11. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty zvýšili účasť na trhu práce prostredníctvom pružnej pracovnej doby, podporovaním práce na čiastočný úväzok a práce z domu;
12. vyzýva členské štáty, aby podporovali všetky typy rodiny v rámci svojich daňových systémov a systémov sociálnych dávok a presadzovali poskytovanie služieb v oblasti starostlivosti o deti rodinám s malými deťmi;
13. nabáda členské štáty, aby odstránili všetky prekážky, najmä pokiaľ ide o dane a dôchodky, ktoré odrádzajú starších ľudí od pokračovania v práci po dovŕšení dôchodkového veku, a podporuje účinné podporné mechanizmy a stimuly, keďže dosah starnutia závisí od miery zamestnanosti a priemerného pracovného času;
14. domnieva sa, že vzhľadom na demografický vývoj existuje v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb výrazný potenciál rozvoja udržateľných a dôstojných

pracovních miest.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	13.9.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 18 -: 15 0: 3
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, George Sabin Cutaş, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Liem Hoang Ngoc, Othmar Karas, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Alfredo Pallone, Antolín Sánchez Presedo, Edward Scicluna, Peter Skinner, Kay Swinburne, Marianne Thyssen, Ramon Tremosa i Balcells, Corien Wortmann-Kool
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Herbert Dorfmann, Sari Essayah, Ashley Fox, Danuta Maria Hübner, Sophia in 't Veld, Ramón Jáuregui Atondo, Philippe Lamberts, Olle Ludvigsson, Zoran Thaler

15.7.2010

STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

k demografickým výzvam a solidarite medzi generáciami
(2010/2027(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Edit Bauer

NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- so zreteľom na Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) z roku 1979,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 3. februára 2009¹ o nediskriminácii z dôvodu pohlavia a medzigeneračnej solidarite,
- A. keďže treba zohľadniť osobitný rodový rozmer vzťahov medzi generáciami,
- B. keďže sa v rámci ambiciózných cieľov týkajúcich sa miery zamestnanosti v rámci stratégie EÚ 2020 má miera zamestnanosti žien a mužov vo veku od 20 do 64 rokov do roku 2020 zvýšiť na 75 % , pričom je zároveň nutné riešiť demografický problém,
- C. keďže v časoch demografických zmien je úloha rodičov obzvlášť významná, pretože sú potrební ako zamestnanci i ako matky a otcovia; keďže treba predísť riziku toho, aby táto dvojité záťaž spočívala výlučne na pleciach žien,
- D. keďže demografická zmena má silný dosah na osobný a pracovný život, predovšetkým v prípade žien, pričom nedostatočné služby, neprimerané sociálne dávky, pomalá a náročná integrácia do samotného trhu práce, dlhé obdobia strávené v neistom alebo dočasnom zamestnaní a nedostatočná podpora pre mladé páry patria medzi dôvody, z ktorých si mladí ľudia čoraz neskôr zakladajú rodiny a majú deti,

¹ Ú. v. EÚ C 67E, 12.3.2010, s. 31.

- E. keďže ženy žijú dlhšie než muži a tvoria rastúcu časť staršej populácie,
- F. keďže v členských štátoch a regiónoch s účinnými, pružnými a integrovanými systémami sociálnej starostlivosti je aj napriek vysokej miere zamestnanosti žien miera pôrodnosti vyššia,
- G. keďže všetky európske krajiny trpia na nedostatok mladých špecializovaných remeselníkov, kým skúsenosti a zručnosti starších ľudí sú nedocenené, a preto vzniká hrozba zaniknutia remesiel, najmä tých, ktoré tradične vykonávali ženy,
 - 1. žiada, aby sa pri posudzovaní demografického problému a solidarity venovala osobitná pozornosť rodovému hľadisku, pretože vzťahy medzi mužmi a ženami sú súčasťou celého životného cyklu od narodenia po starobu, ovplyvňujú prístup k zdrojom a príležitostiam a formujú životné stratégie každej životnej etapy;
 - 2. považuje za rozhodujúce podporovať medzigeneračnú solidaritu, predovšetkým v súvislosti s rodovým hľadiskom, a to prostredníctvom cielených daňových politík, opatrení na podporu aktívneho starnutia, politiky bývania a vytvorením integrovaných sietí služieb pre deti, starších ľudí, zdravotne postihnutých ľudí a závislé osoby, a to v záujme priaznivého dosahu na rovnováhu medzi prácou a osobným životom;
 - 3. zdôrazňuje, že je potrebné riešiť rozdiely v odmeňovaní mužov a žien, ktoré v súčasnosti predstavujú 17 % v 27 členských štátoch EÚ, pretože ich dôsledkami sú nižšie príjmy po narodení prvého dieťaťa a v konečnom dôsledku vedú k nižším dôchodkom a vyššej miere chudoby starších žien;
 - 4. zdôrazňuje význam individuálne vnímaných práv sociálneho a dôchodkového zabezpečenia, v rámci ktorých sa uznáva neplatená opatrovateľská práca;
 - 5. zdôrazňuje skutočnosť, že zosúladenie pracovného a rodinného života je možné iba vtedy, ak sa neplatené opatrovateľské povinnosti rozdelia rovnakou mierou medzi ženy a mužov a ak sú rodinám poskytnuté prístupné a cenovo dostupné kvalitné opatrovateľské služby; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili prístupné, cenovo dostupné, flexibilné a vysokokvalitné služby, najmä prístup k zariadeniam starostlivosti o deti tým, že sa zamerajú na zabezpečenie podmienok na potrebnú starostlivosť pre 50 % detí vo veku do 3 rokov a pre 100 % detí vo veku 3 – 6 rokov, a aby zabezpečili lepšiu dostupnosť starostlivosti o iné závislé osoby, ako aj patričné opatrenia v oblasti dovoleniek pre matky i otcov;
 - 6. uznáva potrebu zaviesť opatrenia na zlepšenie ustanovení, ktorými sa riadi nielen materská, ale aj otcovská a rodičovská dovolenka pracujúcich otcov;
 - 7. uznáva, že staršie ženy na trhu práce sú často terčom priamej, nepriamej či viacnásobnej diskriminácie, čo je situácia, ktorú treba náležite riešiť;
 - 8. žiada opatrenia na podporu dobrovoľnej práce dôchodkýň a starších žien, ktoré by takto mohli využiť svoje odborné zručnosti;

9. uznáva dôležitú úlohu starších žien ako opatrovateliek, ktorých schopnosti sú často podceňované a ktoré by mohli prispieť k lepšiemu súladu medzi pracovným a rodinným životom;
10. žiada o väčšie zapojenie žien všetkých vekových skupín do programov celoživotného vzdelávania;
11. žiada Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, aby na základe ukazovateľov príslušností k pohlaviu a vekovej skupine sledoval a analyzoval vzťahy medzi generáciami;
12. žiada o uznanie iniciatív zameraných na pomoc mladým a starším ľuďom, ktorí by chceli spoločne založiť medzigeneračný podnik;
13. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby opätovne preskúmali systémy sociálneho zabezpečenia v prípade, že z nich ešte stále vyplývajú značné rozdiely medzi výškou dôchodkov mužov a žien, a aby zvážili možnosť zavedenia nápravných krokov s ohľadom na rozdiely v odvodoch, ktoré vznikajú pri dočasnom zamestnaní alebo plnení materských povinností;
14. nazdáva sa, že služby v domácnosti pre starších občanov by bolo možné podporovať a organizovať prostredníctvom autonómnych foriem činnosti vychádzajúcej zo spolupráce na základe dohôd s miestnymi orgánmi a zavedením rodinných poukážok;
15. domnieva sa, že jedným z prostriedkov riešenia otázky tzv. digitálnej priepasti – javu, ktorý sa týka predovšetkým žien, a to najmä starších, a vedie k profesionálnemu a sociálnemu vylúčeniu – by mohlo byť organizovanie experimentálnych iniciatív zameraných na počítačovú gramotnosť na školách.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	14.7.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 28 -: 1 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Jill Evans, Christa Klaß, Mariya Nedelcheva, Chrysoula Paliadeli, Sirpa Pietikäinen, Zuzana Roithová

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	30.9.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 38 -: 2 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Pervenche Berès, Milan Cabrnoch, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Ilda Figueiredo, Pascale Gruny, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Vincenzo Iovine, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Adám Kósa, Jean Lambert, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Traian Ungureanu
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Georges Bach, Edite Estrela, Kinga Göncz, Gesine Meissner, Csaba Sógor, Emilie Turunen